

Fugle omkring Fyret

Hvad romanen handler om

I den store og dramatiske roman *Fugle omkring Fyret* (1925) har Jacob Paludan symboliseret efterkrigstidens historie, de store planer og den tekniske ekspansion, der ender i nederlag, fordi planerne ikke er afstemt efter naturen og virkeligheden. Paludan havde hentet inspiration i havnevisionerne på den jyske vestkyst og især i Hanstholm, som han blev indviet i via thyboen Eric Eberlin, der leverede det stof, de kulisser, begivenheder og mennesker, som Paludan kunne digte over. Sådan som man kan læse andre steder i Lokalhistorisk Arkivs tema om

Hanstholm, Paludan og Eberlin, havneingeniør Jørgen Fibiger og Paludans digterkollega, Henrik Pontoppidan, der har været nede i sider af det samme stof.

Sven Møller Kristensen (kritiker, professor i nordisk litteratur ved Århus Universitet) skriver i *Dansk litteratur 1918-1950* (Munksgaard 1950):

”Det lille fredelige Sandhavn ved Vestkysten skal gøres til noget stort, naturen skal betvinges, en moderne havn med mægtige moler skal trodse havet, og en rig by skal vokse op. Gårdejer Hunby, hvis jord skal eksproprieres, raser imod samfundet, skyder en betjent og kommer otte år i fængsel. Han er det naturbundne menneske. Modsat ham er købmanden Bartholin, der kun vejrer øget omsætning, og sagfører Nagel, der spekulerer i byggegrunde. De hører til den type mennesker, der drages mod profitten, ligesom fuglene mod fyret. Imellem dem står romanens to unge, fyrmesterens søn Johan og Hunbys datter Bodil, der begge udvikler sig til sund modenhed, hun blot ved at gro i sin kvindelighed, han ved en rejse til Amerika, hvor han lærer et praktisk forhold til virkeligheden. Han vender hjem den dag, da havnen skal indvies efter mange års forløb. Efterkrigstidens vanskeligheder har sat ind, byggeriet går langsomt, og en ny og mindre ansvarsbevidst ingeniør har fået overdraget arbejdet med havnen. Det er blevet hastværksarbejde, usundt og uholdbart. På indvielsesdagen ødelægger Vesterhavet og den løsladte Hunby i forening den store mole. Naturen gjorde oprør og sejrede. Symbolikken i romanen er tydelig nok, men det er ikke nogen konstrueret bog med pegefingre og skematisk menneskeskildring, som det korte referat måske kunne give indtryk af. Personerne er overordentligt individualiserede og nuancerede, og karakterudviklingen og handlingsforløbet er komponeret sammen på en virkningsfuld måde. Det er en af de få virkelige handlingsromaner i moderne dansk litteratur”.

Sven Møller Kristensen trækker en anden dansk digter på scenen: Jacob Knudsen. Ved sin problemstilling og tendens ligger *Fugle omkring Fyret* nær op ad Knudsens forfatterskab: striden mellem fremskridt og tradition, mellem det rodløse og det naturgroede. Og med sympati for det naturgroede i mere end én forstand.

”En konservativ indstilling” ... tilføjer Sven Møller Kristensen. Det var ikke dén indstilling, han selv havde til litteraturen – og virkeligheden. Han var gennem flere år kritiker ved det for længst hedengangne kommunistiske dagblad Land og Folk. Det forhindrer ham dog ikke i indforstået at fremlægge Paludans ærinde og tilmed på en forbilledlig klar måde, så det er en anbefalelsesværdig indgang til denne periode i dansk litteratur for en nutidslæser.

